

CSÓTI GYÖRGY: NEM ETNIKAI, HANEM UNIÓS JOGI ALAPON KÖZELÍTI MEG A KÉRDÉST A BUDAPESTI KISEBBSÉGI JOGVÉDŐ INTÉZET

Brüsszeli fókuszban a restitúciós jogsértések

Az Európai Bizottság elismerte az uniós jog alkalmazhatóságát a visszaszolgáltatási közigazgatási döntések tekintetében, feltéve, hogy azok Románia csatlakozása után születtek – jelentette ki a Krónikának adott interjúban Csóti György. A restitúciós jogsértéseket másfél éve összegző budapesti Kisebbségi Jogvédő Intézet igazgatója szerint két nagy csoportja van a jogsértéseknek Erdélyben: az egyik a visszaállamosítások, a másik a restitúciós törvény szabotálása, a végrehajtás vég nélküli elodázása.

» PATAKYISTVÁN

– *Hogyan tudják hitelesen igazolni, bizonyítani, hogy jogosak azok a panaszok, amelyek szerint a román közigazgatási szervek és bíróságok a jogállami kritériumokat súlyosan megsértve járnak el a romániai restitúciós folyamatban?*

– A Kisebbségi Jogvédő Intézet (KJI) másfél éve szisztematikusan gyűjti a romániai kárpótlással és

» **Igényeink jogosságát az Európai Parlamenthez idén januárban benyújtott petíciókkal nyomatékosítjuk. Arra kérjük az EP petíciós bizottságát, küldjön tényfeltáró bizottságot Romániába, és annak várható elmarasztaló jelentése alapján kérje fel az Európai Bizottságot a jogsértések felszámolás érdekében.**

fontos, hogy az Európai Bizottság tárgybéli kérdésünkre írásban válaszolva kifejtette: a restitúciós döntések az uniós jog alkalmazási körébe tartoznak! Valdis Dombrovskis bizottsági alelnök válasza határozottan és egyértelműen elismeri az uniós jog alkalmazhatóságát a visszaszolgáltatási közigazgatási döntések tekintetében, feltéve, hogy azokat Románia csatlakozásának napját követően bocsátották ki. A bizottság alelnökének válasza kiemeli: ha az érintett ügy véli, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájából eredő jogai sérültek, akkor az adott tagállam bíróságainak kell biztosítania az uniós jog alkalmazását. Így az ügyek a nemzeti bíróságoktól kikerülhetnek az Európai Unió Bírósága elé. Nagyon sajátos helyzet alakult ki Romániával kapcsolatban. Az Európai Bizottság sokkal nyitottabb az ott tapasztalható jogsértések ügyében, mint Szlovákia esetében. Szlovákiában kollektíve kizárták a 2003-as mezőgazdasági ingatlanokkal kapcsolatos kárpótlási törvényből a Benes-dekrétumok által sújtott magyarokat. A jogsértést az EB írásban elismerte ugyan, politikai okokból mégsem hajlandó köteleességszegési eljárást indítani Pozsonnyal szemben. Hosszú évek óta küzdünk ezen a téren is.

hanem a közigazgatási és bírói gyakorlat. Ráadásul ezek a jogsértések bizonyíthatóan rendszerszintűek, ezeket gyűjtjük másfél éve. Két területen van uniós vonatkozása: a tőke szabad mozgása és a tulajdonjogok kérdésében. Mindkettő szent tehát az EU-ban. Ezért voltunk elvi szinten sikeresek Szlovákia esetében. Ebben a kérdéskörben két nagy csoportja van a jogsértéseknek Erdélyben. Az egyik a visszaállamosítások területe, a másik a restitúciós törvény szabotálása, a végrehajtás vég nélküli elodázása. Ha a visszaállamosítási pert elveszítik, újra és újra nekifutnak, más-más hazugságokkal vagy csúsztatásokkal érvelve. Addig folytatják ezt az állami szervek, amíg nem nyernek. A koncepciós ötletek tárháza kifogyhatatlan. Háborús bűnök az egyik kedvelt téma. Az sem baj, ha a nagypapát elsőfokon elítélték ugyan, de később felmentették, mert fekete-fehéren bizonyította, hogy az adott időpontban nem is volt Erdélyben. A másik támadási terület: nem a kommunisták vették el az ingatlant, már a húszas években elveszítették. Hiába igazolja a törvényes utód 1947–48-ból származó közjegyzői iratokkal, hogy a család tulajdonában volt, és még adót is fizettek utána. Ezeket a tényeket egyszerűen figyelmen kívül hagy-

esélyeinket, hogy nemcsak magyar és magyar-román kettős állampolgárok ügyeit tesszük az asztalra, hanem osztrák, német, holland és más honpolgárokét is. Azt nem vizsgálják az uniós szervek, hogy ők mind magyarok vagy magyar származásúak. Igényeink jogosságát az Európai Parlamenthez idén januárban benyújtott petíciókkal nyomatékosítjuk. Arra kérjük az EP petíciós bizottságát, küldjön tényfeltáró bizottságot Romániába, és annak várható elmarasztaló jelentése alapján kérje fel az Európai Bizottságot a jogsértések felszámolás érdekében. A petíciós bizottság befogadta a kérésünket, ami már fél győzelem. Most gyűjtjük az aláírásokat, melyek megerősítik beadványunk széles társadalmi támogatását. Ez úton is kérjük nemzettársainkat, írják alá a petíciót! Ezzel kapcsolatos tudnivalók az Intézet www.kji.hu című honlapján található.

– *Említette, hogy nem etnikai alapon közelítik meg ezt a kérdést. A nemzeti kisebbségeket érintő jogsértések érdektelenek az Európai Bizottság számára?*

– Történelmi bűnnek is lehet nevezni, hogy az Európai Unió intézményei csak a tagjelöltek felvételi eljárása során foglalkoznak az őshonos nemzeti közösségek (kisebbségek) jogaival. Felvétel után mindegyik fátol borul. A taggá válást követően az ezzel kapcsolatos ígéreteket általában nem tartják be, rossz esetben – lásd Szlovákiát és Romániát – a megadott jogokat is visszanyesik, vagy egyszerűen nem tartják be. Voltak hozzánk hasonló, őshonos nemzeti kisebbséget érintő uniós jogi eljárások, például Dél-Tirol esetében, de ezek sem etnikai alapon, hanem valamely uniós jog megsértése kapcsán kerültek orvoslásra.

Várják a tényfeltáró bizottságot
– *Mire számít az illetékes uniós intézmények részéről?*

– Először az Európai Parlament petíciós bizottságától várjuk, hogy küldje a tényfeltáró bizottságot, majd ennek jelentése alapján kötelezze a román bíróságokat, hogy küldjék be a szóban forgó ügyeket a luxemburgi székhelyű Európai Unió Bíróságához. A döntések kimenetele – emberi számítás szerint – csak kedvező lehet a károsultak számára. Közben folyamatosan számítunk az Európai Ombudsman támogatására, aki eddig is sokat segített ügyeink előre jutásában. Ezt megelőzően, illetve ezzel párhuzamosan is, várjuk minden érintett személy, család és intézmény jelentkezését, közöljék velünk pereik helyzetét, vagy kezdeményezzenek a mi segítségünkkel új pereket. A KJI minden elképzelhető szakmai és anyagi támogatást megad. Kiváló európai jogászaink és ügyvédek vannak Erdélyben és a Partiumban pedig román jogot ismerő ügyvédek állnak rendelkezésre. Minden szükséges információ, beleértve elérhetőségeinket, megtalálható a www.kji.hu honlapunkon. Ezen kívül az ügyet jelentősen elősegítené, ha sokan aláírnák a petíciókat.

Csóti György szerint eleve vesztes pozíció lenne etnikai alapon megközelíteni a restitúció kérdését

visszaállamosítással kapcsolatos jogsértő eseteket, a diszkriminációs eljárások adatait. Folyamatosan tanulmányozzuk az ebben a kérdéskörben született uniós ítéleteket és a külföldi szakirodalmat. A felderített jogsértésekkel kapcsolatban magyar európai parlamenti képviselőknél keresztül írásbeli választ igénylő kérdésekkel fordulunk az Európai Bizottsághoz. Idén júniusban a KJI delegációja személyesen is tárgyalt Brüsszelben a bizottság képviselőjével. Tavaly ősszel ebben a témában nagyszerű konferenciát rendeztünk a Veritas Történetkutató Intézettel közösen. Alapvetően

» **Történelmi bűnnek is lehet nevezni, hogy az Európai Unió intézményei csak a tagjelöltek felvételi eljárása során foglalkoznak az őshonos nemzeti közösségek (kisebbségek) jogaival. Felvétel után mindegyik fátol borul.**

Hazugságok és csúsztatások
– *Miért eltérő az Európai Bizottság Bukaresttel szembeni álláspontja a témában? És miért sajátos a romániai helyzet?*

– A feltehető magyarázat itt is politikai: Brüsszel sorozatos kritikával illeti Bukarestet, gondolják, nem baj, ha még egy területen támadnak. Noha a magyar politika a támadások jelentős részével nem ért egyet, ez nem zárja ki, hogy mi éljünk a „történelmi” lehetőséggel. Ezzel kapcsolatban fontos leszögezni: minden szakmai szempont mellettünk szól. Romániában – Szlovákiával szemben – nem a jogszabály sérti az uniós jogokat,

és csak ismétlik a hazugságokat. Az igazságnak azonban előbb-utóbb győznie kell.

Az EU szent tehenei

– *Melyek a feltételei annak, hogy ezzel a kérdéssel az Európai Bizottság érdemben foglalkozzék?*

– Elsősorban az, hogy mi nem etnikai alapon közelítjük meg a kérdést. Ez eleve vesztes pozíció lenne. Amint korábban is említettem, az Európai Unió két „szent tehene”, a tőke szabad mozgásának és a tulajdonjog kérdésének a szentsége felől érvelünk. Ebben a vonatkozásban Brüsszel kapui mindig nyitva állnak. Tovább növeli